

THE MISSION OF MACEDONIANISM AS POETIC WISDOM-MAKING

Kristina Nikolovska

University “Ss. Cyril and Methodius” in Skopje, Republic of North Macedonia,

nikolovska_17@yahoo.com

ORCID ID: 0009-0004-2152-5372

Abstract: The paper offers a hermeneutic interpretation of the book comprising two poetry collections, *Macedonianism (Wisdom-Weavings)* and *Macedonianism (A Lump in the Throat)*, by the author Desanka Nikolova. The book is the outcome of a sustained and dedicated creative engagement with Macedonian identity and cultural belonging through poetry. The work constitutes an open act of communication between the author and her audience, unfolding towards readers through a series of poems published continuously on the social media platform Facebook, as well as through numerous appearances on poetic stages before live audiences, thereby fostering direct interaction with them. This poetic endeavour represents a revitalisation of the theme of Macedonianism - *makedonstvuvanje* - a neologism coined by Gane Todorovski, who led us forward and revealed the path towards a creative, imaginative, and elevated affirmation of Macedonian identity and cultural consciousness, inspiring us to ascend towards the great idea of Macedonian identity and belonging, towards Macedonian themes, our homeland Macedonia, and our Macedonian language. Through this work, the poet Desanka Nikolova fulfils a profound mission of Macedonianism - of *makedonstvuvanje* - as a bearer of light, as our sacred mission and covenant.

Keywords: Desanka Nikolova, Macedonianism, *makedonstvuvanje*, wisdom-weavings.

МИСИЈАТА НА МАКЕДОНСТВОТО КАКО СТИХОВНО МУДРОТВОРСТВО

Кристина Николовска

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, РС Македонија, nikolovska_17@yahoo.com

ORCID ID: 0009-0004-2152-5372

Резиме: Рефератот е херменевтичка интерпретација на книгата која содржи две книги *Македонствување (Мудровезби)* и *Македонствување (Грутка во грлото)* од авторката Десанка Николова. Книгата е резултат на посветено творечко македонствување преку стихови. Делото е отворена комуникација на авторката со публиката, која се отвора кон читателите преку серија од континуирано објавени песни преку социјалната мрежа Face Book и преку бројни настапи на поетските сцени, пред публиката, поттикнувајќи интеракција со неа. Овој поетски поход е актуелизација на темата *македонствување*, неологизам на Гане Тодоровски – кој не поведе и ни го покажа патот на креативното, творечко и врвно македонствување, вознесувајќи не кон големата идеја за македонството, за македонските теми, татковината ни Македонија и македонскиот ни јазик. Поетесата Десанка Николова, со ова дело оствари голема мисија на македонството, на македонствувањето – како светочин, како наша света мисија и завет.

Клучни зборови: Десанка Николова, Македонство, македонствување, мудровезби.

1. ВОВЕД И ЦЕЛ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО

Темата *Македонствување*

Најновиот творечки поход на сјајната поетеса Десанка Николова се „вдоми“ во извонредна книга-двокнижје, составена од две книги, книги-„сестри“ со два инвентивни наслови: *Македонствување (Мудровезби)* и *Македонствување (Грутка во грлото)*.

Книгата е резултат на посветено македонствување, која кај авторката е животен процес и раст, низ која расте нејзиниот отворен македонизам, како голема, грандиозна идеја за која вреди да се посветат најдрагоцените инспиративни „сокови“ и поетички „сончевини“ на нејзината авторска поетика, но и најубавите години од нејзиниот творечки живот.

Делото е плод на отворена комуникација на авторката со публиката, која раскошно се отвора кон читателите, не само преку серијал од континуирано објавени песни преку социјалната мрежа Face Book, туку и преку бројни и впечатливи настапи на поетските сцени, пред публиката, поттикнувајќи интеракција со неа. Николова е не само одличен автор, туку и прекрасен интерпретатор на своите песни и незаборавен оратор.

Овој поетски поход, кој веќе ги освои читателите на социјалните мрежи и на сцените е голема и влијателна актуелизација на темата *македонствување*, која го заживува прекрасниот неологизам на великанот ни Гане Тодоровски, понесен од древните македонствувачи. Тодоровски – кој не поведе и ни го покажа патот на креативното, творечко и врвно македонствување (преку прекрасен и величествен

творечки македонизам) (Николовска, 2025), вознесувајќи нè кон големата идеја за македонството, за македонските теми, татковината ни Македонија, македонскиот ни јазик...

Растот, разгранувањето и зреењето на македонските теми во современата македонска поезија – се гледа низ драгоцениот опус на плејада автори, меѓу кои се и авторката на овие редови, и секако авторката на збирките „Македонствување“.

2. АНАЛИЗА И ИНТЕРПРЕТАЦИЈА

Света македонствувачка мисија со концепт и идеја

Книгата е оригинална како концепт, но и како корица. Делото има две лица, корица со две насловни (предни) страни, а задна страна – едноставно не постои. Тоа симболизира дека: почетоци има и ќе има, но нема – крај. Со тоа се сугерира некоја бесконечност, некоја вечност, бесмртност. Од каде и да ја започнете книгата, од едната корица или пак од другата страна – таа едноставно – започнува и „тече“ како река. Тече – едната кон другата. А двете истекуваат како мудра поетска „медовина“ – кон нас.

Корицата на оваа оригинална книга, има раскошен и богат семантизам кој „зрачи“, пред сè: од македонистичките наслови „Македонствување (Мудровезби)“ и „Македонствување (Грутка во грлото)“, потоа од фонот на буквите кој потсетува на старословенски или старомакедонски, од прекрасните амблеми, апликации на македонски народен вез во кои доминира црвено-жолтата боја, од сонцето кое зрачи од сончевата татковина Македонија, а зрачи и од два амблеми на картата на Македонија кои ги красат двете насловни страни.

И расте од ова сјајно дело, од праникулецот на некој исконски атавизам, од мутрите на *прамакедонскиот*, *семакедонскиот* и македонскиот *искон*, расте – од исконот на зборот и мислата, од „утробата“, не само мајчината утроба, за која пее поетесата, од која таа е задоена со љубовта кон: *Македонија*, *македонството*, *македонствувањето* како порив, завет и мисија, *македонскиот јазик*, со онаа љубов која ја посева како „семе“ преку стиховите, но и со онаа *македонствувачка љубов* и *свет колострум* со која ги задоила и своите горди синови.

Тоа млеко, тој колострум, за поетесата е света македонствувачка мисија која наполно ја понесува, вознесува кон креација, кон прекрасно творештво кое, од една страна се преточува во „мудровезби“, а од друга страна во творби во кои, за жал, не може да се сокријат „грутките во грлото“.

Тој чермер, таа јад, таа мака за страдална Македонија, кај поетесата Десанка Николова се преточува во сугестивна стиховна стихија која гласно крикнува, констатира, но и реагира и повикува – кон борба за македонството. Борба – преку дела, преку мисла, преку јасна идеја за македонството која таа величествено ја „прераѓа“ во стих.

Стиховно мудротворство

Везот, како традиционална македонска ракотворба, преку традицијата, преку сета културна меморија, што поетесата мудро ја преточува во песна, се вткајува во срцевината на стиховите. Срцевина – по идеја, срцевина – по душа и срцевина – по родољубие. И така настануваат – *мудровезби*, оти нашиот народ, не само што ткаел *везби*, ткаел и *мудрости*, *мудри мисли*, кои од колено на колено се пренесувале и сè уште се пренесуваат.

Сјајниот неологизам-кованка „мудровезби“ е маестрално пронајден збор, кој сосем соодветно одговара на идејата *да се ткае мудроста*, да се соткае и најгустата мудровина, мудрост, мудра сончевина која зрачи од народното творештво и која надерената и вешта поетеса Николова, одлично ја вткајува во својата поетика.

И токму е час – кога ни е потребно да растеме низ *мудровезби* (како сјаен неологизам и кованка), и токму е време кога – само *мудровезбите* ни – можат да ни го покажат патот. Патот кон *арното*, *доброто*, *доблесното*, кон *светлината*, кон *правдината* и кон *истината*. Конечно – патот кон *иднината*.

Значи *везот*, не е само *ракотворство*, тој станува свечено – *мудротворство*, *стихотворство*, *стиховезба* – креација во која, според поетесата „царуваат“ – мудрите везови од стихови. Извезени и исткаени од ехото на нашите предци, од мудроносната „медовина“ на нашата народна книжевност, традиција и култура, во сјајна синергија со најубавите сокови, поетски „ензими“ на *стихотворниот* и *стихоборбениот* свет и светоглед на раскошната поетеса Десанка Николова.

Тоа се снажни поетски „реки“ со непроценливи поетички вредности. Поетски „растајнувања“... (Туфан, 2025).

Мудри „реки“ од везови и стихови – би се дорекле.

Мудро-везби од стихови кои се плетат, во величествен сплет на версо-творбите.

Оваа поезија подава рака кон нашето „денес и овде“, кон обличите на виртуелна комуникација, кон креацијата и творештвото кое се споделува на популарните социјални мрежи како Face Book. Така поетесата, на најкомуникативен начин ги отвора портите на своето стихотворство кон публиката која има право да биде активен сочинител на тој чин на творење и споделување. Така, поднасловот на стихозбирката „Македонствување (Мудровезби)“ е: „(ФБ-поезија за мотивација за секоја генерација и малку интеракција)“.

Интенцијата за поттик, за будење, за активно и гласно споделување – е важен чин во сиот овој *светочин од поезија*.

Кон ова, и последните страни на „Мудровезби“, и буквално и епистоларно се подаваат кон – читателот. Поетесата му се обраќа на читателот: „Драг читатателу, / Сега тебе ти е редот.“. Таа го поттикнува, окму тој, секој од нас, да ја допише, допее оваа поетска ода, оваа химна на Македонството. Таа отвореност, таа желба за интеракција е многу важна, таа покрева, буди, освестува и поттикнува креативна енергија и кај нас. Ние веќе не сме само пасивни приемачи, туку сме и испраќачи на пораки, креатори, сочинители на големиот чин на поетски *стиховезби*.

Стихорезби – кои длабоко ја рedefинираат нашата позиција на читател и слушател и ја претвораат во активен чинител.

Македонствувачка мисија

Ова двокнижје на Николова има длабоко осмислен концепт, целата книга е конципирана со јасна смисла за целина. Книгата има две „лица“, а всушност нема „опачина“. Има два наслови и две почетни страници. Таа идеја е многу иновативна, но и суштинска, семантичка.

Веќе се навестува дека поезијата насловена како „Македонствување (Мудровезби)“ е ФБ-поезија која е мотивација за сите генерации. Тоа е поезија која расте преку интернет, која се отвора преку социјалните мрежи и која е во дослук со комуникациите на новото време. Тоа е поезија која активно „го живее“ животот со публиката, „сега и овде“, самошто излезена од прекрасната творечка лабораторија на раскошната авторка Николова. Тоа е поезија која отпосле се „вдомува“ во книга, која, според концептот се составува во маестрален „мозаик“ од поезија, од мудромислие, од брилијантни „мудровезби“ – што би рекла авторката, од *мудри мисли* кои растат како река, како река од *реки од мудромислие*, од богато, полно со животно искуство и знаење, но и „позлатено“ од сјајните плодови на традицијата. А има ли послатки и повечни плодови на традицијата - од мудростите, мудровезбите, од мудростихувалките?... Николова открива цел „рудник“ во оваа скапоцена колекција, открива „океан“ која го исполунува со смисла, знаење, традиција, вредности, но и иновации, зборосложувалки, зборотворби, но и суштински борби за македонствувањето – како е што е статусот на македонскиот јазик, статусот на Македонецот во постарата и најновата историја на Македонија, актуелните мигови на *збороборба* и *зборотворба* за македонствувачките идеи, со кои авторката е длабоко запознаена. И не само што е запознаена, туку има и критички став кон сегашноста, таа е активен мислител, поборник за правата и идентитетот на македонскиот народ, наполно свесна дека и преку стих, идеја и мисла – *може и мора и треба* да се води македонствувачката грандиозна мисија.

И можеби ваков тип на писмо, ваков патриотски дискурс не е во мода на т.н. актуелни современи поезии, но Николова наоѓа вредност во овој израз, таа внесува вистински драгоцености, та поезијата е вистински вез од поетски „бисери“ и „злато“ кои ги красат „мудровезбите“... Но, сепак, од друга страна, и буквално, од другата страна на книгата – во поднасловот на „Македонствување“ – има: „(грутка во грлото)“. Тоа е така бидејќи Николова ги пишува овие стихови кога знае, свесна е дека Македонија се обезличува, кога гласно се преиспитува и сите отворено нè прашува:

И што направивме?

Каменот на срце си го ставивме.

Во стеблото отров ни сипаа,

коренот да ни се суши – да пресуши,

фиданки нови да не пушти,

Тоа е така, оти поетесата е наполно свесна дека живееме во време кога:

„Ни зедоа сè што ни е свето,

на историјата ѝ ставаат вето

Во својство на критичар, Анита Станинова-Мирчева во својот осврт кон делото истакнува: „Македонствување е воскреснување и чување на сè наше македонско, Македонскиот јазик, македонската култура и традиција, македонскиот идентитет, македонските духовни вредности.“, во стихозбирка каде: „Секој стих е борба за Македонија.“

Станинова-Мирчева вели: „Преку песните во Грутка во грлото, го запознаваме поетот патриот, родољуб, но и рефлексивниот лиричар.“, нагласувајќи дека: „Николова, употребувајќи филозофско-лирска метафора, совршено постигнала креативно единство меѓу лирското и рефлексивното, меѓу поетското и филозофското во поезијата.“

Македонствувањето е голема тема во творештвото на поетесата Десанка Николова, која на прекрасен начин испиша извонредни патриотски стихови. Ова е голем подем на најновата македонска поезија и важен развој на родољубиво-контемплативната поезија, која според нас – има лирска „душа“.

Така, македонството – е борба преку стих, преку идеја и визија, која расте преку ова прекрасна стиховезба на Николова.

Пословици, поговорки, мудрорборки

Својата восхит и фасцинација од народното творештво, поетесата Десанка ја покажува преку наслови на песните кои содржат прекрасни македонски пословици, поговорки и поуки, како: „Со убави луѓе сè е убаво“, „Сè што лета не се јаде“, „Секое чудо три дена трае“, „Рани куче да те лае“, „Никој учен не се родил“, „Тивка вода брег рони“, „Сè има свое време“, „Од љубов не се бега“, „Еј, девојко! (Со сила убавина не бидува)“, „Со свој камен по глава“, „Животот за некој мајка, за друг маќеа е!“, „Од грешките учиме“, „Што си посеал, тоа ќе жнееш“, „Секое лоѓо за добро е“, „Животот продолжува!“, „Не се гради среќа врз тужа несреќа“, „Една врата се затвора – нова се отвора“, „Не верувај во сè што ќе слушнеш“, „За среќа малку треба“, „Не оставај за утре (Можеби утре ќе нема)“, „Човек учи додека е жив“, „Сè во животот поминува“, „Ситиот на гладниот не му верува“, „Три пати мери – еднаш сечи“, „Крушата под круша паѓа“, „Секој почеток тежок е“, „Секоја планина со својата тежина“, „Да си најдеш човек спроти себе“, „Не сечи ја гранката на која седиш“, „Ништо не е случајно“, „Тоа што не нè убива, посилен нè прави“.

Ова е драгоцен фон на македонските поговорки и пословици, кои дожуваат, не само реактуелизација, туку и воскреснување, добиваат и ново, убаво, „лице“. Нова „кожа“, нова „боја“. Боја на изразот, стилизација, суптилизација и одлична преработка. Важен стилски маркант на овие бисери на изреките, на овие народни мудровезби е тоа што тие, најчесто се актуелизираат и во поентите на песните. Тоа е јака врска меѓу насловот и поентата на песната. И секако со суштината и текот, развојот на песната – како организам.

Во тој народен дух се и максимите, пораките и поуките: „Од тага човек се разболува“, „Соништата им се исполнуваат, на оние кои силно веруваат“, „Не кажувај сè што знаеш, повеќе ќе те ценат“, „Луѓето те ценат толку, колку што имаат корист“, „Не очекувај сите да те сакаат“, „Кога мислиш дека не можеш, најмногу мораш“, „Пријателите чувај ги блиску, непријателите уште поблиску“, „Не лути им на луѓето“, „Што ќе ти е кука ако дом не ти е?“, „Од себе не бегај“, „Сами си го пишуваме, пишаното“, „Научи сам да се сакаш!“, „Животот продолжува!“, „секој има своја пролет“, „Со секој срт не се умира“, „Некои лекции на тежок начин се учат“, „Секоја билка исто не боли“, „Добрите луѓе не умираат“, „Што ќе речат другите?“

И некако се во духот на старото, древното, древнините, оставнините. Така, и стихот „Од стари така останало“ (69), може да наликува на мотото на збирката.

Така, архетиповите на изреките, се длабински „изворник“ – „праслика, праоблик, образец, изворник, ...) како што се вели во речникот на филозофијата (Подготвиле: Димишковска А. и Џепароски И. (Филозофија Том I) (2022, стр. 65).

Десанка поставува умни прашања, како во насловот на песната „Колку лица може да има еден човек?“ (14)

Има сјајни поенти кои се рефрен на насловот на песната:

И живеј си го сонот што си го сони,

така како што ти знаеш,

оти тивка вода брег рони.

(18-19)

Има два снажни оксиморони во еден наслов: „Богати сиромави и сиромави богати“ (26) и има цела лелеза иновативни решенија. Како на ниво на стил, така и на ниво на идеја, на содржина. Тие ја градат „онтогенезата“ на песната, според речникот на филозофијата (Подготвиле: Димишковска А. и Џепароски И. (Филозофија Том II) (2022, стр. 65).

Сугестивна и моќна е и аманетна песна: „Кога ќе заминам“ (8-9).

А особен квалитет на нејзината поезија се – интонативните вредности. Оваа поезија, просто „оддишува“ со авторска, оригинална интонација. Такви вредности има низ овој прекрасен сончев поетски „систем“.

Такво е милото, милозливо обраќање: „Не сакаат луѓето како тие со тебе, мило“ (28), која песна ја краси убава и милозлива поента со мајчинска интонација „(...) мило!“

Авторска интонација има и патриотската поезија на Николова која свечено и прекрасно и гласно – одзвонува низ поетските „одаи“ на оваа сјајно дело, врвно дело, низ „ходниците“ кои водат кон друга и понова песна, и вечно се врежуваат во нашата и во колективната поезија.

Оти така се пишуваани, аманетно, заветно, како еднаш во векот, како за наша душа, и оти секогаш, од секоја песна, излегуваме – на виделина.

На чистина, на бистрина, на јаснина, на вистина.

Поетска вистина. Животна вистина.

Љубовни и животолошки

И богата е како семантички грозд, оваа збирка со љубовни и животолошки стихови.

Прекарна љубовна, синергиска е песната „Моите ѕвезди и твоето небо“ која завршува со прекрасна поента:

„Моите ѕвезди и твоето небо!
Ниту моите ѕвезди ќе сјајат без твоето небо,
ниту твоето небо ќе биде небо без моите ѕвезди,
ама заедно најубави се,,
(33)

Така моќна и незаборавна е и љубовната песна: „Некои луѓе секогаш ќе се имаат“ (34).

Љубовната хипербола е јака и активна во песната: „Ако не си со човекот што го љубиш“ (36-37), во која поентата е ударна и впечатлива;

„Ни утрото е утро,
ни ноќта е ноќ,
ни денот е ден,
ако не си со човекот што го љубиш.“
(36-37)

Од поетскиот љубовен спектар, незаборавни се и песните: „Мене синко за љубов не ме прашувај“ (55), „Љубовта не умира сама“ (67), „Љубов сакам да ти бидам“ (93), „Сакана жена од далеку на љубов мириса“ (119), „Љубов ко колострум“ (148) и Годиците немаат врска со љубовта“ (165).

Во тој дух е понесена и извонредната прашална песна: „Си љубела ли некогаш скршен човек?“ (64) Ова моќно реторско прашање, ова големо поетско придвижување навлегува во срецевината – и на *љубовологијата* и на *животологијата*.

Животологијата раскошно се отвора преку животолошките песни: „Животот е моменти“, „Какви луѓе се сторивме, еден од друг се одродивме!“, „Секој си знае како му е“, „Се живее само еднаш“, „Таков е живото мило“, „На наједноставните прашања, најтешко се одговара“, „Среќните луѓе среќа носат“.

Тука сосем припаѓаат и етичките песни: „Зад грб не говори“, „Какви луѓе се сторивме, еден од друг се одродивме!“, и песната со ефектна парафраза „Погрешни луѓе во погрешно време“. Охрабруваат овие песни со етички и морални теми, кои повторно ја оживуваат актуелизацијата на – *арното, доброто, човечкото, хуманото*. Во време кога според поетот Михаил Ренцов „се излошивме“ и кога враќањето кон вредностите – е спас.

Химна на македонството

И од другата страна на „планината“, на оваа величествена поетска „планина“, почнува да расте извонредната стихозбирка „од другата страна“ на книгата наречена „Македонствување (грутка во грлото)“. И од таа *химна на македонството*, се извишува и „разденува“ велелепната поетско-патриотска „река“ низ која потекуваат најродољубивите, најтатковинските стихови кои започнуваат со песната „Македонствување“. Тоа е песна-крик, песна-апел, песна-повик кон поход, кон национално будење, оти јасно е дека:

„Каменот на срце си го ставивме.
Во стеблото отров ни сипаа,
Коренот да ни суши – да пресуши, (...)“
И сосем јасно е дека:

„Ни зедоа сè што ни е свето,
На историјата ѝ ставаат вето.“

И тука е крикот-прашање: „А ние, уште ли ќе молчине? / Пак ли ќе промолчине?“ И затоа поетесата вели:

„Македонствувај!

Македонија ни е светост!

За да опстанеме,

за да останеме

МАКЕДОНСТВУВАЊЕ ни е лекот!“

Во тој дух се и песните: „Моја Македонијо“ во која поетесата низ сјајна хипербола вели:

„Уште пред да се родам,
чинам во тебе се заљубив,
уште во утробата научив да те сакам,
со секоја капка од мајчиното млеко,
за една планина љубовта ми растеше.“

И поентата е секако јака, смела и храбра, мајчинска, татковинска, родољубна и величествена:

„И моите синови уште во утробата
ги научив да те сакаат,
љубов да им бидеш,
а јас секој ден
пак во тебе се вљубувам,
оти светост си ми,

оти тука е моето сè,
оти си ми сè,
моја Македонијо!
Вечна да си ми!“

Така песната станува „сакарално (свето) ходочастие“, според речникот на Елизабета Шелева (Шелева, 2021). И така се „допира недопреното“, според Гане Тодоровски (Тодоровски, 2003).

Оваа света македонствувачка мисија, Николова ја воскресва преку извонредната песна „Апотеоза на македонскиот јазик (душа, дом што ни е)“. Овој долг, но незаборавен наслов навестува голема и свечена апотеоза на нашиот македонски јазик, за кој поетесата вели:

„Благословени сме ние
да си имаме душа, дом што ни е,
дом-вековечен,
дом-рекотечен,
дом-збороречен,
дом-жаропечен,“

И ги слави поетесата подвизите на Мисирков, Конески, Рацин и плејада македонствувачи, по мисија, оние кои:

„со подотворени очи, меѓу свездите
нови созвездија прават
оти и свездите на македонски шепотат
оти и свездите на македонски сонуваат.

И на крајот, како и секогаш, моќна, снажна, поентира со незаборавна поента, поетесата:

„А ќе сонувавме ли ние,
Ако не ни беше како што ние е?
Душата дом што ни е!“

Желбата „да не има, да опстанеме!“ е јасна во поентата на „Аманетна“ песна, така силна е и песната „Македонска везба“ во која „над Македонија се раѓа нов зрак“,

Ова е сосема во духот на Ганевото: „Ќе нè има тогаш кога ќе нè нема?“, и како такво поетско, отворено, премудро генијално прашање на великанот, кое е маестрален парадокс кој се памети за век и веков. Оној Гане, кој гордо велеше: „(...) јас м а к е д о н с т в у в а м“. (Тодоровски Г. 2025, цитирано според 52. Меѓународна научна конференција на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура при УКИМ во Скопје, 2025).

Но, македонствувањето на Николова, како и Ганевото, воопшто не е поштедено од критика и самообвини. Поетесата е реална кога си признава дека ние сме „Одмакедончени“, таа болка, тој крик за оваа мачна состојба ја опева во истоимената песна. И сè се тоа – „грутки во грло“, грутки кои болат и кои се опеваат низ стих. Низ оваа „река“ од стихови, се слуша и „Македонскиот плач“, се болува и „Македонското распетие“, со горчина се пее за „Самоуништување“, се пее за татковината која низ вековите е „Разнебитена“, а поетесата гласно се прашува во песната „Македонска анатема“:

„Кој ли не проколна?

Кој ли анатема фрли,

во земја своја туѓинци да бидеме,“

И свечена е, химнична е песната во која се слави „Македонскиот јазик“ во песната која вели: „Македонскиот јазик е нашата душа!“ и свечено се изјавува дека:

„Јазикот ни е татковина“

3. РЕЗУЛТАТИ И ЗАКЛУЧОЦИ

Авторката Десанка Николова го гради својот поетски и татковински поход, кон извонредна идеја – идеја на нашите предци, на нашите генијални мислители кои твореле и се бореле во име на вечноста, во име на Македонија. Таа мисија, таа борба – Николова ја нарекува „Вечнопис“, а сето тоа е некој свет „Заветен аманет“, И токму тука се заветните песни кога мајка се обраќа на сина си, песни со прекрасни наслови на обраќање како: „Слушни ме синко!“, „Сине (Аманет за сите македонски чеда)“.

И во прекрасен поетски занес, во прекрасен вознес, поетесата вели: „Жива е Македонија!“. И такви се „Македонските судбини (на нашите низ светот)“, таков е и крикот кон Рацина, вечниот ни Рацин, во кој стихотворката и стихоборката вели: „Жив си, Рацине!“.

И прекрасно ги удостојува со поетска сончевина „Светите браќа“ поетесата, која пее и за „Мајка Македонска“.

Прекрасна ода на човечноста се песните со инвентивен наслов на циклус, т.н. „Обични песни“, кои го слават делничниот хуманизам, нашето *сега и овде*, како во песната „Да бидеш човек“, која завршува со поентата: „да бидеш човек, / треба да имаш душа!“

Голем човекољубец, родољубец, вубеник во македонството и македонскиот јазик, поетесата Десанка Николова, со ова дело оствари голема мисија на македонството, на македонствувањето – како светочин, како наша света мисија и завет.

Да го чуваме, негуваме и растеме *македонствувањето* низ стих – како најсвета мисија и врвен светочин!

ЛИТЕРАТУРА

Димишковска, А., & Цепароски, И. (подготвиле) (2022). Филозофија Том I. Скопје. Македонска академија на науките и уметностите.

Димишковска А., & Цепароски, И. (подготвиле) (2022). Филозофија Том II. Скопје. Македонска академија на науките и уметностите.

Николова, Д. (2024). Македонствување (Мудровезби). Велес, Збор.

Николова, Д. (2024). Македонствување (Грутка во грлото). Велес, Збор.

Николовска, К. (2025). Македонистичко послание. Скопје. Панили.

Тодоровски, Г. (2026). Цитирано според: Николовска К. (2026). Македонистички вознеси. Скопје. Панили.

Тодоровски, Г. (2003). Допирање на недопреното. Скопје, Матица македонска

Тодоровски, Г. (2025). Цитирано според 52. Меѓународна научна конференција на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура при УКИМ во Скопје, 2025.

Туфан, Е. (2025). „Чуму живеам“. Скопје, ПНВ Публикации

Шелева, Е. (2021). Книга 2020. Скопје, Магор.